

De bevrijding van Stadskanaal en omstreken

Door: [Hielke Bosch](#) - Op 12 april,

2020 - [Alteveer](#), [Geschiedenis](#), [Groningen](#), [Mussel](#), [Musselkanaal](#), [Onstwedde](#), [Stadskanaal](#), [Stadskanaal](#), [Veenkoloniën](#), [Vledderveen](#) - Tags: [1945](#), [Alteveer](#), [bevrijding](#), [bevrijding stadskanaal](#), [Duitse soldaten](#), [gele klap](#), [generaal Maczek](#), [Ijzeren Klap](#), [Musselkanaal](#), [Onstwedde](#), [Poolse soldaten](#) - [3 reacties](#)

Bron: SHC Stadskanaal

STADSKANAAL – Het is 11 april 1945 als Musselkanaal bevrijd wordt en is daarmee het eerste dorp van de provincie Groningen dat, door de 1e Poolse pantserdivisie onder leiding van generaal Maczek, van de Duitse bezetting bevrijd wordt. De inwoners van de bevrijdde gebieden keken meestal wel een beetje vreemd op als ze merkten dat de bevrijders Pools waren. Ze waren in de veronderstelling dat de bevrijde soldaten Canadezen zouden zijn.

Ijzeren klap

De plaatselijke verzetsgroep kwamen op die bewuste dag in actie om de Ijzeren Klap te bewaken. Hierdoor was deze bewuste brug de enige die niet opgeblazen werd door de Duitsers. Toen de Duitse soldaten Musselkanaal eenmaal ontvlucht waren en richting Stadskanaal en Onstwedde trokken ging verzetsman Klaas Jan Smit naar de Polen om te melden dat de soldaten de Ijzeren klap over konden steken om zo over het kanaal te komen.

Ondertussen werden de NSB'ers met behulp van enige soldaten opgepakt en vastgezet in de bioscoop. Hierna vertrokken de Polen weer uit Musselkanaal en trokken richting de Vosseberg en Stadskanaal. Vlakbij Mussel kwamen ze in een hevig vuurgevecht met de Duitse vijand. Hierbij werd een Poolse tank door een panserfaust opgeblazen, één Poolse soldaat kwam hierbij om het leven.

De voorhoede van de 1e Poolse pantserdivisie trok hierna richting Stadskanaal waar ze die avond zich, samen met vrijwilligers van de Binnenlandse Strijdkrachten, verschansten bij villa Ter Marse en de watertoren. Daar verbleven ze de rest van de nacht.

12 april

De volgende dag, donderdag 12 april, trokken de Poolse bevrijders in de vroege ochtend naar Stadskanaal. Daar voegden ze zich bij de soldaten die vanuit Gasselternijveenschemond waren getrokken en hun nu opwachten bij de opgeblazen Gele Klap. Samen sloten ze de Duitsers in en bevrijdden Stadskanaal.

Fietsen en strobalen

De overgebleven Duitse soldaten hadden zich teruggetrokken richting Onstwedde. Onderweg hadden ze enkele fietsen gestolen om zich zo nog sneller terug te kunnen trekken.

De Poolse soldaten volgden in rap tempo maar kwamen na een tijdje tot stilstand doordat de Duitsers springstof onder de brug bij de haven hadden geplaatst. De inwoners van Onstwedde schoten de bevrijders te hulp door honderden stobalen in het kanaal te gooien. Over deze balen werden rijplaten gelegd waardoor de opmars voortgezet kon worden. Deze overgang kreeg door de Polen de toepasselijke naam 'No Smoking' (niet roken).

Tange-Alteveer

Vrijdag 13 april trokken de Duitse eenheden van Marinefestungs- bataillon 359 Alteveer binnen. Het dorp was tot kort daarvoor een soort niemandsland geweest. De Duitsers waren vertrokken maar de Polen kwamen maar niet. En op die bewuste dag gebeurde waar de inwoners al die tijd al bang voor waren geweest; de Duitsers kwamen terug en groeven zich in. Diezelfde ochtend kwam een Poolse tank voor verkenning naar Alteveer. Daar werd hij al snel onder vuur genomen door de Duitse soldaten. De Polen reageerden direct door granaten richting het dorp af te vuren. De slag om Tange-Alteveer was begonnen. Er ontstond grote paniek, twee inwoners werden gedood en meerdere mensen raakten gewond. Na enkele uren van chaos begon om 2 uur 's middags dan toch de opmars van de Polen. Er ontstonden vuurgevechten waarbij de Poolse soldaat Bernard Grabowski doodgeschoten.

De Poolse eenheden schoten een schuur in brand waar op dat moment Duitse marine soldaten zaten. De Duitsers vluchtten de schuur uit en liepen recht in de kogelregen van de Polen. Hierna was de strijd snel beslist. Negen Duitsers sneuvelden en de overige soldaten gaven zich over. Er werden maar liefst 108 soldaten krijgsgevangen genomen. Daarmee was ook Tange-Alteveer bevrijd.

Mei 1945

Enkele weken later op 5 mei 1945 capituleerden de Duitse eenheden in Nederland. De oorlog was daarmee voorbij. Vier dagen later op 9 mei werd de bevrijding in Stadskanaal groots gevierd met optochten en praalwagens. Het was een bijna eindeloze stoet van mensen die naar een groot veld liep, waar het zwart zag van de mensen. Er waren vlaggen, trommels en er klonk veel muziek.